

STRESZCZENIE

Przedmiotem niniejszej rozprawy jest dowodzenie w sprawach cywilnych z zakresu przewozu drogowego towarów. Spory wynikłe na tle realizacji umów przewozu, których przedmiotem jest transport drogowy przesyłek towarowych rozstrzygane są przez sądy cywilne, wobec czego zastosowanie w tej kwestii znajdują przede wszystkim przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, jednakże konieczne jest przeanalizowanie wzajemnej relacji między przepisami prawa cywilnego procesowego a przepisami materialnoprawnymi i ustalenie wpływu tych drugich na zakres i przebieg postępowania dowodowego w tej kwestii.

W związku z tym istotą rozważań stało się ustalenie, czy przepisy regulujące przewóz drogowy towarów mają wpływ na postępowanie dowodowe w omawianej kategorii spraw. Dlatego też konieczne stało się ustalenie, czym jest dowód w postępowaniu cywilnym i na czym polega dowodzenie, a także ustalenie charakteru norm wyrażonych w przepisach Prawa przewozowego i Konwencji CMR. Zasadnicze rozważania skoncentrowane zostały wokół ustalenia roli poszczególnych podmiotów postępowania dowodowego w omawianej kategorii spraw, przedmiotu dowodu w sprawach z zakresu przewozu drogowego towarów, zbierania materiału dowodowego w omawianej kategorii sporów oraz omówieniu prawidłowego posłużenia się przez strony procesu konkretnymi środkami dowodowymi w tych sprawach.

Praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów oraz wniosków, a także zawiera wykaz literatury, orzecznictwa oraz netografię.

Rozważania prowadzone w ramach pierwszego rozdziału koncentrowały się wokół ustalenia pojęcia dowodu oraz istoty dowodzenia w procesie cywilnym. W ramach tej części pracy omówiono także pojęcie zasad postępowania cywilnego, a także – realizacji wybranych zasad w sporach wynikłych na tle realizacji umów przewozu drogowego towarów. Zagadnienia te miały charakter wyjściowy dla dalszych rozważań i w ramach tego rozdziału przede wszystkim sformułowano definicje pojęć takich jak „dowód”, „środek dowodowy” oraz „źródło dowodowe” oraz „dowodzenie”.

W drugim rozdziale wskazano podmioty postępowania dowodowego w omawianej kategorii sporów, ich atrybuty i status oraz przysługujące im prawa i ciążące na nich obowiązki. Rozważania te uwzględniają w dużej mierze kwestie takie jak właściwość, kognicja i jurysdykcja sądu, a także zawierają szczegółowe omówienie statusu stron umowy przewozu (nadawca i przewoźnik) oraz odbiorcy, który co prawda nie jest stroną umowy, jednakże w pewnych warunkach może wejść w prawa nadawcy, co wiąże się z określonymi uprawnieniami i obowiązkami w procesie.

✓

W ramach trzeciego rozdziału omówiono zagadnienia związane z przedmiotem dowodu w sporach z zakresu przewozu drogowego towarów. W szczególności skoncentrowano się na pojęciu faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oraz kryterium ich istotności w procesie cywilnym w odniesieniu do omawianej kategorii spraw. W ramach tych rozważań sformułowano wniosek, że kryterium istotności faktów stanowią przepisy prawa materialnego, regulujące przewóz drogowy towarów i wskazano na zakres zastosowania poszczególnych aktów prawnych w zależności od tego, czy dochodzone w sprawie roszczenie ma swoje źródło w przepisach wewnętrznego prawa przewozowego (w przypadku przewozów krajowych oraz kabotażowych), Konwencji CMR (w przypadku przewozów międzynarodowych) oraz ogólnych przepisów regulujących problematykę naprawienia szkody (w przypadku sporów wynikłych na tle spraw nieuregulowanych wprost w przepisach wewnętrznego prawa przewozowego oraz Konwencji CMR).

Czwarty rozdział dotyczy problematyki zbierania materiału dowodowego w sprawach z zakresu przewozu drogowego towarów i zawiera w szczególności omówienie zagadnień takich jak rozkład ciężaru dowodu, istota wniosku dowodowego, kwestia inicjatywy dowodowej sądu oraz reguły dowodowe takie jak domniemanie oraz dowód *prima facie*. W ramach tych rozważań poruszono również kwestię umów dowodowych. Rozważania te prowadzono w odniesieniu do sporów wynikłych z realizacji umów przewozu drogowego towarów, ustalając wpływ przepisów regulujących tę kwestię na postępowanie dowodowe.

W ramach piątego rozdziału omówiono prawidłowy sposób skorzystania przez strony z poszczególnych środków dowodowych w procesach z zakresu przewozu drogowego towarów. W tym zakresie wyszczególniono, w jaki sposób strona powinna sformułować wniosek dowodowy w celu wykazania faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy w odniesieniu do poszczególnych roszczeń. Wskazano tu na znaczny wpływ przepisów Prawa przewozowego oraz Konwencji CMR na kształt postępowania dowodowego zaznaczając, że w niektórych przypadkach przepisy te wskazują na kolejność konkretnych środków dowodowych, przy pomocy których strona powinna wykazać istnienie swojego roszczenia oraz jego wysokość.

Dla osiągnięcia zamierzonego celu rozprawy wykorzystano metodę formalno-dogmatyczną, dla prezentacji i interpretacji aktualnie obowiązujących przepisów prawa, regulujących istotę postępowania dowodowego w omawianej kategorii sporów. W szczególności odniesiono się do przepisów prawa materialnego, wyznaczających zakres faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oraz przepisów materialno-procesowych, które z jednej strony określają prawa i obowiązki stron umowy przewozu, a z drugiej – obowiązki organu procesowego przy rozstrzyganiu sporów wynikłych na tle jej realizacji. W pracy

zastosowano również metodę analityczną w odniesieniu do obecnych poglądów doktryny i orzecznictwa w przedmiotowym zakresie, co umożliwiło sformułowanie wniosków *de lege ferenda* wynikających z prowadzonych analiz, które zostały przedstawione w końcowych częściach rozdziałów, niektórych podrozdziałów i we wnioskach końcowych. Uzupełniający, a zarem ograniczony, charakter pełni metoda historyczna, dotycząca analizy prawa już nieobowiązującego, pozwala na pełniejsze zbadanie i zrozumienie niektórych instytucji prawnych, oraz metoda prawnoporównawcza, która osadza badane zagadnienia w szerszej perspektywie, a także pozwala na sformułowanie wniosków *de lege ferenda* w zakresie pewnych instytucji uregulowanych odmiennie albo w ogóle nieuregulowanych w polskim porządku prawnym. Tę ostatnią metodę celowo jednak ograniczono, albowiem rozważania prowadzone w rozprawie w znacznej mierze odnoszą się do przepisów Konwencji CMR, która – z uwagi na swój unifikacyjny charakter – powinna być wyklada w sposób autonomiczny, wobec tego zbyt częste odwoływanie się do rozwiązań przyjętych w przepisach poszczególnych państw-stron Konwencji, mogłoby spowodować oddalenie się od tego celu.

9.06.2022 r.

H. Wójcik